

ШЫН

ВКП(б) ГЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1952 январь 10 ЧЕТВЕРГ № 7 (2437) ӨРТ 33 20 көп.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ (1 ары). Коммунизмниң улуг тудугларында — Каховканың суг белдириниң тудугжулары (1 ары). М. Талар-оол. — Администрацияныҗ ажал чору дуглазын хынаар эргезин чөп ажылгаар (2 ары). К. Александров. — Кызылдын көлөз районуң башкыларының өвүлүк хуралы (2 ары). М. Каунайта. — Херэзженнер актив-биле ажалдаарының дугайында (2 ары).

Совет социалистг нитилел (3 ары). Улус демократиязының чурттарында (4 ары). Тайбының Гактызын чарар дугайында Тайбының Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыггырының адалга ат салышыкының чыылдазының дугайында Тайбының Бүгү-делегей Чөвүлелиниң секретаридазының лынаады (4 ары). Кореяда бдуушкуннар (4 ары). Америк улус тайбыны күзеп турар (4 ары).

Көдээ ажил-агый специалистери — колхозтар даргалары

Колхозчу тургузгунуң бүгү төөгүзүңүң тургузуңда большевик партия, совет чазак болгаш эш Сталин колхозтарныҗ удуртур калдарының дугайында үргүлчү сагыш салып турар.

1933 чылда «Көдээге ажил дугайы» деп бодунуң төөгүлүг чугаалааны эш Сталинниң чугаалааны болза: «...Херек болза, чүгле организацианың социалистг формази болур колхозтарныҗ боттарында эвес, харын хамыктын мурунда, ол формаже кандыг утка-шынар синниги турарында, — херек болза, хамыктын мурунда чүд дизе, колхозтуң бажында кым турарында, база оларны кым удуртур турарында болур-дур».

Колхоз болза, хөй яны адырлардыг, бедик техникалыг улуг ажил-агый болур. Колхозтарныҗ өздүдөз, оларны хөй-ниити ажил-агыйны сайзыралы-биле кады колхозтарны удуртуруңуң негедези бедип турар. Ындыг улуг, нарын ажил-агыйны удуртурда, чүгле улуг организацкы дуржулга негетинер эвес, чүдүн оон-биле чергелештир агро-техниктиг болгаш зоотехниктиг билгилер база чугула. Биче колхозтарны улгатыр катыштырганы-биле холбаштыр колхозтарныҗ удуртур ажилдакчыларының составын, ылаңгыя көдээ ажил-агый специалистери-биле быжылгаары онза негетинип келген.

Моон журунда ВКП(б) ТК болгаш Совет чазак болза, политика талазы-биле хынаатынган, ажил херек талазы-биле көдээ ажил-агыйны ортумак болгаш дээди эртемниг специалистерни колхозтар даргаларына шилип алгаш, депшидин үндүрер чугула сорулганы партия, совет болгаш чер ажилының органның мурунунга салган.

Бо талазы-биле улуг хемчеглерни ап чорутканың түңнелинде колхозтарны удуртур ажилга агрономнарны, зоотехниктерни болгаш көдээ ажил-агыйны өске-даа специалистерни чоруткан. Чүгле Украинада колхозтар даргаларында үш муң ажалг специалистер ажилдап турар. Колхозтарны удуртур кадрлар-биле быжылгаары чүгле үе-үениң айттары эвес, харын үргүлчүңүң айттары болур. Мынчангаш колхозтар даргаларына көдээ ажил-агый специалистерни белеткээр талазы-биле партия болгаш Совет чазак боттуг хемчеглерни ап чоруткан. Оон барымдаазы болза, мурунда турган колхозтарны удуртур кадрларны белеткээр ийи чыл хуусаалыг школаларны көдээ ажил-агыйның үш чыл хуусаалыг ортумак школалары кылдыр эде тургускаш, ол школаларны чанынга турган колхоз даргаларының билини белдер алды ай хуусаалыг доктаамал курстарны бир чыл хуусаалыг кылдыр тургусканы болур. Бар турган школаларың кырынга 4 муң өөреникчилик 16 чаа школаларны немей айткан.

ВКП(б) ТК-ның болгаш эш Сталинниң айткышынарын күүсетпешине, бистин областың партия организациялары колхозтар даргаларына көдээ ажил-агый специалистерни шилип алып болгаш депшидер талазы-биле элээн ажалдарны чоруткан. Ийи чыл мурунда колхоз даргазынга бир-даа специалист кижи ажилдавайн турган болза, ам областың колхозтарының даргаларының 19 хуузу көдээ ажил-агый специалистери болуп турар, а улгатыр катыштырган колхозтарның даргаларының 33 хуузу специалистер.

Колхозтар даргаларында барган көдээ ажил-агый специалистериниң хөй нуруузу артельди организас, ажил-агый талазы-биле быжылгаар, оон ниити байлаан өстүрер, ону улуг ажал-орунгалыг бүдүрүлгө болду-р дээш ак-сеткилди ажилдап турарлар. Чаа-Хөл районуң Ак-Дурут сумузунда Ленин аттыг колхозтуң даргазы зоотехник эш Топтуг-оол кыска үениң иштинде артельдин ниити ажилын элээн сегиткен. Ук колхоз нитиниң мал ажилын хөгжүдериңиң үш чыл күрүне планын 112 хуу, тудуг планын 101 хуу күүсеткен болгаш өске-даа. Колхозтар

даргаларында ыңдыг специалистер эвээш эвес.

Көдээ ажил-агый специалистерни шилип алып оларны өредир болгаш кижизидер ажалдарны экижидип тургаш, колхозтарныҗ удуртур кадрларының составын быжылгаар хемчеглерни областың чамдык районнарында дыка четпес чорудуп турар. Каа-Хемде 26, Тес-Хемде 24, Улуг-Хемде 25 дээди болгаш ортумак эртемниг специалистер бар турда-ла оларның чаңгызын-даа колхоз даргазынга депшиптээн. Чаа-Хөл район 22 специалистерден ийини, Таңды район 28, Сүт-Хөл район 21 специалистерлиг тургаш, чүгле 1—1 специалистерни колхозтар даргаларында депшидин алганы болза, ол районнарын удурткучулары колхозтар даргаларына специалистер депшидин үндүрериниң ажал-дузазын чедир үнелеп көрбээниң херечилеп турар.

Чамдык районнарын удурткучулары колхозтарны удуртур ажилга специалистерни чоруткаш, ам ажал чайлаш чок сегир боор деп, ол депшиктен даргазынга илеге, оожургап олдуруп алып чүүдөр бар. Чамдык районнарда дуза көргүзөр хамаан чок, харын депшиктен соонда «тускай эртемниг кижи хиренде колхозту чүге багай удуртур сен?» Бир эвес кыска үеде ажилың сегитпес болуңаза, хемчег алып апаар бис» дээр чижектиг чөгөнчиг арганы хергелээр чүүдөр бар.

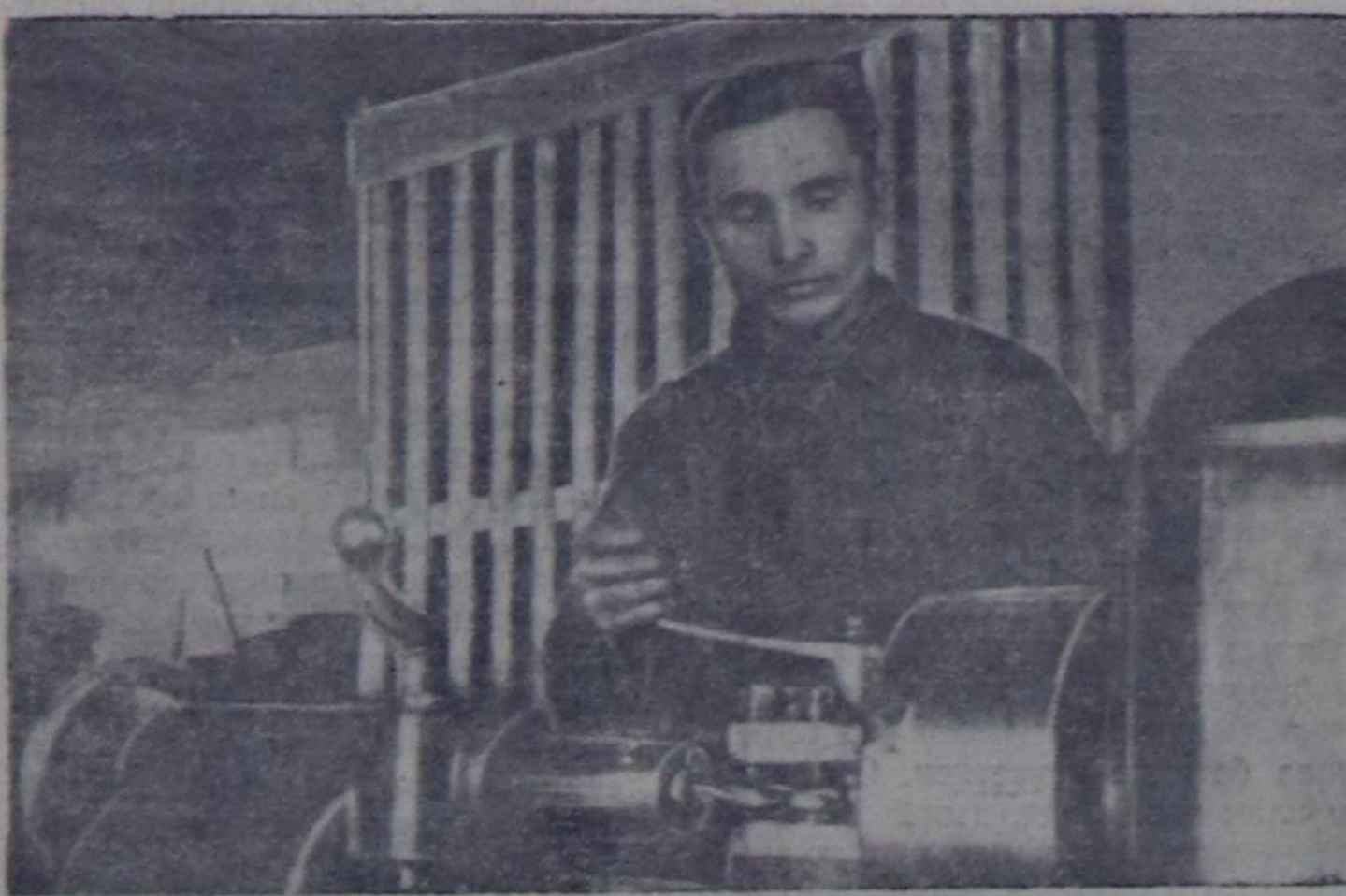
Бо чорук окта шын эвес, харын депшиктен кадрга хүн-бүрүнүң удуртулганы болгаш боттуг дузаны көргүзөр ужурулг.

Оон ынай чамдык специалистер эртемни болгаш дуржулганы ажилга ак-сеткилдин-биле чөп ажилдавайн турарында ажил-чорудулганы экиживейн турар колхозтар бар. Чижээ, Чөөн-Хемчик районда «Искра» колхозтуң даргазы зоотехник эш Базыр-оол, Сүт-Хөлде Сталин аттыг колхозтуң даргазы зоотехник эш Даваа, Бай-Тайгада «Победа» колхозтуң даргазы зоотехник эш Сундуй-оол олар боттуг удуртулга-биле хандырбайн турарында ол колхозтар организас, ажил-агый талазы-биле эки быжылгай, чамдык планын ажилдарны, ылаңгыя тудуг планын дыка багай күүседип турарлар.

Ам колхозтар даргаларына специалистерни шилип алып болгаш депшидер ажилда четпестерни шиптирлин-биле узуткаары негетинип турар. Районнарын партия организациялары, көдээ ажил-агыйның область эргелели болгаш район килдистерни көдээ ажил-агый специалистерни шилип ап, депшидин тургаш, колхозтарныҗ удурткучуларының составын быжылгаар хемчеглерни алып ужурулг. Зоотехник, агроном болгаш өске-даа специалист кижиңи колхоз даргазынга депшидерде анаа бүгү-ле болдунар деткиче дузаламчыны көргүзөр херек.

Колхозтар даргаларына сонгустурган көдээ ажил-агый специалистери партия болгаш көдээ ажил-агый органның талазында үргүлчүңүң дузаламчыны хергелеп турар. Специалистерни колхозтар даргаларына депшидер сорулга-биле область болгаш район төптеринге түр курстарны үргүлчү чорулар. Колхозтар даргалары специалистер-биле семинарларны болгаш чөвүлө хуралдарны үргүлчү чорулуп, мурнакчы колхозтарны ажал-дуржулганы солчурунга, нитиниң ажил-агыйн хөгжүдериңиң планынарын чогаалып кылырынга дузалар, эртемниг болгаш мурнакчы практиканы чедишкениң колхоз бүдүрүлгезинге ажалгаар талазы-биле колхозтар даргаларының эгелээшкениң деткир херек.

Колхоз даргазынга ажилдаары — агроном, зоотехник бүрүзүңге бедик алдар. Партияның мурунунга, Төрээн чуртунуң мурунунга оларның хүлээлгези — колхозтарны организас, ажил-агыйн быжылдыр, дүжүттү бедидер болгаш мал ажилын көдүрер талазы-биле чаа-чаа чедишкениң чедип ап, оларга бүзүрэн идегелди алдарлы-биле күүседир болу-ру.

Бий-Хем МТС-тиң чаркыл турар механизаторларының мурунда дуржулгалыг токарь Василий Михайлович Полухин чоруп турар. Тракторларның септелгезинге херелээр кезектерин кылырының ээлчег нормазын ол хүнүн-не 150—200 хуу күүседип турар. Оон кылган кезектерин хүлээвейн барган таварылга чаңгыс-даа катап болбаан. Чурукта: В. М. Полухин ажилдап тур. Чуруу А. Ермолаевтин.

Бедик дүжүт дээш белеткел

КӨК-ЧЫРАА. (Телефон-биле). Улуг-Хем районуң Көк-Чыраа сумузунда Ленин аттыг улгатыр катыштырган көдээ ажил-агый артелиниң тараажылары 1952 чылдың күзүндө колхозтуң байлакшылдыг ховуларында тараа культураларының бедик дүжүттөрүн ажаап алып дээш оон суурун амдыгааштан белеткеп турар.

Колхоз бо чылдың часкы тарылгазынга 870 центнер тараа культураларының үрезинерин белеткеп алып планын тургаш, ол планын ёзугаар күүседип, хергелетинер бүгү үрезин тарааларны уруп алган болгаш арылгап дооскан.

Часкы тарылгага хергелетинер 12 андазыннарны септеп дооскан, 21 аът илирлериниң 7-зин, тараа арылгалар 3 машиналарны 1-ин болгаш 1 триерни, 1 тараа хораннаар доскаарны септеп дооскан. Оон

ангыда 47 айттын дериг-херекселдериниң 19-зун районуң улгатур комбинда септеп кылган болгаш ош өсөлери ажилдада туруп турар. Айттын бүгү дериг-херекселдериниң септелгезин январьның 20-ниң бегинде доозар деп турар.

Колхозтуң 5 трактористери Шагаан-Арыг МТС-тиң тракторлар септелгезинде ажилдап турар. Оон ангыда колхоз бо чылын оларны кырынга база 2 трактористерни немей белеткээри-биле 2 курсантыларны районуң трактористер курзунда өөредип турар. Ленин аттыг көдээ ажил-агый артелиниң тараажылары эртен чылдагызы ышкаш бо көдээ ажил-агый чылында колхозтуң ховуларында тараа культуралары оон-даа артык бедик дүжүттөрүн ажаап алып дээш бүгү-ле күштерин болгаш аргаларын үндүрүп ажилдап турарлар.

Шаңналды хүлээп алган

Чөөн-Хемчик районуң Чыргакы сумуда «Коммунизмче орук» деп улгатыр катышкан көдээ ажил-агый артели нитиниң мал ажилын хөгжүдериңиң үш чыл планын ажалг күүсеткени дээш ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агый Министрствозундан Бүгү-эвилелдин ийги шаңналы — «ГАЗ—51» деп чүк машиназы-биле шаңналган.

Чоокта чаа ук колхозка ол шаңналды хүлээп алырының митингизи

болган. Шаңналды колхозчулар кончуг өөрүшкүлү-биле хүлээп алгаш, 1952 чылда колхозтуң нитилештирген мал ажилының чаа-чаа чедишкени дээш улам күженишкениң ажилдап дугайында хүлээлгелерни алгашан. Хойжу Дамбаажык 250 хойдан 260 хураганы, коммунист Ханды бо чылып төрүүр инээден 37 бызааны бүрүн камгалап алып деп боттуг ажалгелерни ап турганнар.

КОММУНИЗМНИҢ УЛУГ ТУДУГЛАРЫНДА

Каховканың суг белдириниң тудугжулары

Днепрниң барың эриниң бедик кадырында В. И. Ленинге турсактакан турсаккал бедип үнгөн. Ол турсаккалды улуг баштыңчыны ады-биле адаан виноград совхозун ажилчынары тудуп үндүргөн. Владимир Ильичиниң Днепрже оон чөөн эриниче холу-биле айттып турар бүрүн турт-сын хевирин көргүскөн. Ында совет улус чуртту электрижер дугайында Ленинни чагыларны амдыралга боттандырбышаан, сталинчы план ёзугаар Каховканың суг күжү-биле ажилдаар электростанциязын тургузуп турар.

Ында — улуг Днепр тудуунуң суг хемчээг херексели бар. Оортан Каховканың суг белдириниң тудуунуң байдалы эки көстүп турар. Чоокта чаа-ла ховунуң хаттары ширий халып турган элзиниң черлерде авто-базаалар, бетон заводу, суг сордулар станциялар, бус котёлдарының хоорзалары болгаш өске-даа дузалал бүдүрүлгелери тургустунган.

Тудугжуларының кварталдарлыг хоорайы — чаа Каховканың чанында чер казар машиналарны, краннарны, транспортёрларны, механиктиг бетоннарны даажы хүндүс-даа, дүне-даа соксавайн турар. Тудуп турар хөй чуртталга бажынары, административтиг болгаш культура-амыдыралдыг тудуглары барык Днепрниң бодуче шөйлүп бар чыдар. Хамааты тудуунуң эргелелини коллективи чыл планы Улуг Октябрьның 34 чыл оюнда-ла күүсеткен.

Тайбың талаакчыларың Бүгү-эвилел конференциязының аягы-нарын хунүнде хоорайың тудугжулары чыл планында дашкаар 3 муң 300 дербелчин метр нити шөлдүг ийи-ийи катт чуртталга бажы-

нарын болгаш чеди чыл школазының бажың ажалгалга киригенер. Улуг ажал хоорайың муруну — чөөн кыдында калбаган. Ында трансформаторлуг станцияны, ылаңгыя заводун тудуп турар болгаш туугай дөм оруктуң шугумун салырын чорудуп турар. Ынаар баар орук көшкеленип чыдар элзиниң таварты салдынар. Ол черлеп транспорт мырыңай эртип шыдаваас. Харын-даа анаа кожудалыг тыртар тракторлар безин элзиниң тейжигештерге кадалып чыдып азырлар. Ындыг болза-даа, совет кижилериниң күженишкени болгаш күзел-соруу ол моондакты база ажалг эртен. Илчирбелери-биле тыртар тракторлар ам ол элзиниң черлерни таварты эртин, тудуг шөлүңге дашты, бетонну болгаш өске-даа материалдарны чедирип турар.

Орук тудугжулары чаа тудуг шөлүңге баар чазалыг оруктуң тудуунга хергелетинип турар үе-шакты ийи катап кызырган турар кылдыр ажилдаар деп шиптирлеп алган ажилдап турарлар. Оларны берген сөзү херек кырында боттанып турар. Михаил Спасовскийни көвүргү-тудугжулар бригадазы 12 муң дөрбелчин метр орукка көвүргүлери кылган болгаш үш-үш ээлчегин оонаалгаларын күүседип турарлар. Оон чанында оруктарны элээн каш бригадалары оруктуу-биле ажилдап турарлар. Соларны шуптузун Спасовский өөреткен. Чүве эртин шыдаваас элзиниң черлерге кылган чаа чазалыг орук-биле ам удавас чүк машиналары саат чок эртер.

Хүн келген тудум-на тудугта даш улам хөй-биле негетинип турар. Каховкадан 16 километр ырак Любимовскийде даш алып чер ажалгалга кирген. Ол чер экскава-

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ

Чылдың баштайгы хүннеринден эгелээш планын ажалг күүседип турар

НОВОСИБИРСК. Новосибирскниң мурнакчы бүдүрүлгелери чаа чылдың баштайгы хүннеринден-не бүдүрүлгө планын ажалг күүседип турар.

Металлургия заводунуң коллективи ээлчег бүрүзүнүн оонаалдазын күүседип турар. Күш-ажылы ээлчегже кирген изиг демир шөйер цех январьның баштайгы беш хонуунда планын 104 хуу күүсеткен. Чаа чылга чедир пландан ажыр 1.309 муң рубльдиң продукциязын берген, хөвөн-саазындан пөс кылдыр комбинат январьның баштайгы беш хонуунда дүн-хүнүн графиниң үргүлчү ажалг күүседип турган. Мында слесарь Шадрин машиналарда эң эки кылдыр болбаазырадып кылган кезектерин таарыштырып тургускан, оон ачызында удаазын ораарының талазы-биле үрей кылдынар чорук эвээжээн.

СКОПИН. (Рязань область). «Октябрьголь» трестин 44 болгаш 45 дугаар мурнакчы шахталары чаа чылдың баштайгы хүнүңден эгелээш кижжи бүрүзү бодунуң планының талазы-биле оонаалданы үргүлчү ажалг күүседип турар.

Чыл планындан ажыр 11 эшелон хөмүр дашты берген № 44 шахтаның дагжылары «Никанор» деп дөңөк шахтаның алдарлыг дагжы эш Михайловтуң чижээ ёзугаар кижжи бүрүзү бодунуң планының талазы-биле күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн улгатырып турар. Баштайгы хүнде дүн-хүнүн оонаалдазын 20 хуу ажалг күүсеткен. Эң ылаңгыя эш Захаркинниң удуртуп турары кол уштак эки ажилдаан. Мурнакчы шахтаның дуржулганын трестин хөй-хөй шахталарында ажалгал эгелээш. (СЭТА).

Улуг тудугларга тускай эртемниглер

ЛЕНИНГРАД. М. И. Калинин аттыг политехникум институтунуң чанында коммунизмниң улуг тудугла-техниктерни белеткеп үндүргөн. Ам «Волгодонстройнуң» болгаш Куйбышев ГЭС-тиң тудуунуң инженерлериниң чаа бөлүгү өөренип эгелээш. Мында дынакчылар гидротехниктиг ажилдарың организациязының болгаш бүдүрүлгезиниң талазы-

биле, суг күжүн ажаллаарың талазы-биле, база фундаментиңиң салырының, күш-ажылды механизастарының талазы-биле ада-чурт эртемниң чедишкениңиң дынакчылар өөренип турар.

Институттун бодунда сталинчы тудугларга тускай эртемниглер белеткелди дыка калбарган. (СЭТА).

Аму-Дарьяда суг оруу үргүлчүлөп турар

ЧАРДЖОВ. Ам чурттуң хемнери доштар-биле шыптынган турда, Аму-Дарьяда суг оруу үргүлчүлөп турар. Чарджуадан «И. Сталин» пароход эап келген. Ол пароход Кара-Калпак АССР-ниң Ходжейлиде пароход турар черинге 4 улуг хеме ишти хөвөнни болгаш үнүш үзүн сөөртүп эккел-

ген. Аму-Дарьяның үстүкү агымында «Октябрь 20 чылы» пароход чоруп турар.

Ортаакы-Азияның хем пароходунун чери Кол Туркмен каналдыг тудугжуларыңа чүктер сөөртүп чедирерин дооскан. (СЭТА).

Дөрт колхозтуң бирээзи-ле миллионер

ХЕРСОН. Областың колхозтары чыл түңнелерин үндүрүп турар. Областың колхозтарының дөрт колхозтарының бирээзи-ле миллион ажалг рубльдиң олча-ажың алган. Ново-Троицкий районуң улгатырган колхозтарының хөвөң ажалындан алган олча-ажың чыл дургузуңда 4—5 катап улгаткан. Генический районуң Сталин аттыг колхозунуң олча-ажың

6 чартык миллион рубль ашкан. Улетимес фондуже шилчигинген түңнерден областың колхозтары 200 ажалг хөвөң кургалды черлерни, складтары, тараа болгаш мал ажилының тудугларыңа база дыка хөй электростанцияларны тудуп алганнар.

(СЭТА).

Ажилчы чоннар депутаттарының область Советиниң 5-ки сессиязын чыылдырар дугайында

Ажилчы чоннар депутаттарының область Советиниң ээлчеглиг 5-ки сессиязын 1952 чылдың январь 31-де чыылдырарың ажилчы чоннар депутаттарының Гыва автономнуг об-

ласть Советиниң күүсому область Советиниң депутаттарыңа дыкнадып тур.

Область Советиниң күүсому.

Адакы Днепрниң эриктеринде кадржаан Днепртудугжулар-биле чергелештир Каховканың суг белдириниң тудуунуң талазы-биле оонаалгаларны чедишкениң күүседиринге бүрүн шиптирлиг анык тудугжуларың быжыг, найыралдыг коллективи өскөн.

П. СКИБА,

Каховка хоорай, Херсон область

Администрацияның ажил-чорудулазын хынаар эргезин чөп ажыглаар

Партия эге организация бүрүзү ооң хамаарып турары албан чериниң, бүдүрүлгениң ажил-чорудулазы-биле холбашкан тускай сорулгалык болур. Чижээ, өөредилге черинде партия организациязы болза, өөредилге-кижизидилгелиг ажилды экижидеринче, өөредилге программаның долдузу-биле боттандырыларынче, башкылар болгаш өөреникчилер ортузунга политик массалыг ажилды күштелдеринче утланган ажил-чорудулазы болур.

Кандыг бир албан организация чериниң чанында тургустунган партия эге организациязы болза, ол албан чериниң аппаратының иштиги ажил-чорудулазын экижидер, ында ажилдап турар ажилчын, албан хаагычтарының ажил хүлээлгезинге харысалгазын бедидер, күш-ажылды салгыла-чурумун быжылаар, ол албан организация чериниң мурунда туруп турар сорулгаларын чогуур өйүндө бедик шынарлыг боттандырыларынче утланган ажил-чорудулазы болур.

Бүдүрүлге, ажил-агый болгаш албан организация чериниң чанында партия эге организациязы болза, партия хуралдарына аппараттык иштиги ажилчын дугайын, кирип турар негелде комундадар болгаш билдиринишкенини харылап берип турарының байдалы дээш шыкаш амьдыралчы айтырылганы үргүлчү чугаалажып турар ужурулур. Оон ынай ол аппараттык ажилында четпестери чогуур өй-шаанда илередир болгаш ол дугайын үстүндө турар органның дымнадып турар хүлээлгелиг.

Бүдүрүлгелерде, колхозтарда, МТС-терде болгаш өске-даа ажил-агый черлеринде партия организацияларының ролон бедидер сорулган барымдаалааш ол ажил-агый организацияларының ажил-чорудулазын хынаар эргезин ВКП(б)-ниң Уставы партия организацияларына тыпсыл турар.

Администрация чериниң ажил-чорудулазын хынаар эрге деп чүл? Ол дээрге, партия организациязы администрация чериниң өтөт илеткелин алып, ооң ажил-чорудулазын дугайында айтырылганы партия хуралдарына тургузуп чугаалажыр болгаш чугула сан материалдары администрация черинден

негеп алып эргезин ыңча деп турар. Ол болза, бүдүрүлгениң мурунунга партия организациязының харысалгазын улам улгатырып турар. Партия организациязы бүдүрүлгениң ажилында четпестери чогуур өйүндө илереткеш, ол дугайын администрация черинге дымнапшыаан, оон биле кады ол дугайын үстүндө турар органның база медээлди дымнадыр хүлээлгелиг.

Администрация чериниң, азы өске-биле чугаалаарга колхозтуң, совхозтуң, МТС-тиң болгаш өске-даа бүдүрүлге, ажил-агый организацияларының баштаар черлериниң ажил-чорудулазын партия организациязы хынаар эргезин деп чүвени чагыс таладай көрүп болбас. Партия организациязы хамаарышкан бүдүрүлгениң ажил-чорудулазын хынаар эргезин боттандырышан тургаш ооң-биле кады ол бүдүрүлгениң иштиги ажилыңче боду-биле кирип ажилдаар, четпестери илередип тыпшак ону узуткаар талазы-биле администрацияга санал-онолын кирер, дузалажыр, кады чагыс дем-билелиг ажилдаар, боттуг удуртулга-биле хандырып хүлээлгелиг. Бүдүрүлге ажил-агый черлеринде партия организациязы ажилчын массаларының иштиңче кирер, ажилдакчы бурзуунуң санал-онолын, үнелеп көөр, оларның күш-ажылчы илдепкейин болгаш эгелекчи чоруну көүдөр, деткин дузалаар хүлээлгелиг.

Чамдык бүдүрүлге, ажил-агый организацияларында партия эге организациялары боттарының ол эргезин чөп боттандырып турар фактылар бар. Чүл дизе, партия организациязы, ооң секретари хамаарышкан бүдүрүлгелериниң ажилында кандыг бир четпестери илередип алза-даа, ону узуткаар талазы-биле тодаргай боттуг хемчеглер ап шыдабас, администрация чери-биле харылзажып ажилдаарының эвин эки билбес, бүдүрүлге чериниң иштиги ажилы-биле эки таныш эвес, ооң араазы-биле администрация черинге боттуг дузаламчы көргүзүп шыдабас чүүдөр бар.

Кызылдың тууйбу болгаш ыяш заводтарында партия организациялары администрация черлериниң ажил-чорудулазын кончуг кошкак контролдап турар. Ол партия организациялары директорларын илеткелдерин безин партия хуралдарына албаан. Ол заводтар бүдүрүлге планын ай санымда-ла күүсетпей турда, ында партия организациялары ону херекке албай эртирип турган. Ынчангаш Кызылдың бугу бүдүрүлгелеринден чүгле ол ийи заводтар эрткен чылдың бүдүрүлгелерин күүсетпей барганнар.

Кызылдың атың-чөм комбинатында байдал оон ыракта ылагалды болуп турар. Чүл дизе, ында партия организациязы администрация чериниң ажил-чорудулазын үргүлчү контролдап турар болгаш бүдүрүлгениң иштиги ажилдары-биле эки таныш болуп турар. Эрткен чылдың дүргүзүндө ол партия организациязы комбинаттың директорунуң илеткелин үш удаа дымнаан, оон аңгыда тус-тус цехтер начальниктериниң болгаш бригадирлериниң илеткелдерин үргүлчү дымнап келген. Ол партия организациязы бүдүрүлгени тодаргай болгаш боттуг удуртулга-биле хандырып турар. Ынчангаш ол бүдүрүлге чери хоорайның эки ажилдыг мурнакчы бүдүрүлгелериниң бирээзи болуп турар болгаш эрткен чылдың бүдүрүлгелериниң хуусаа бетинде күүсеткен. Ол ыңкаш алгы заводунда, дээрбеде партия эге организациялары бүдүрүлгелериниң иштиги ажилдарына араазы-биле ол коллективтер чылдык бүдүрүлгелериниң оон бир айлар ишинде күүсеткилээн.

Партия организациязы администрацияның ажилын канчаар хынаарыл деп чүвени чамдык черлерде партия организацияларының секретары эки билбей турар чүүдөр безин бар. Ынчангаш олар чүгле боттары хыналда кылып турар. Ол шын эвес. Хамык ужур болза, чүгле секретарының бодунуң хыналда кылдырында эвес, а харын тус-тус комунистерге даалга бергеш бүдүрүлгениң ажилын хынаар, оон илерезин четпестери чогуур өйүндө узуткап чок кылдырып комунистерни калбаа-биле кириштирип болур. Партия хуралдарына бүдүрүлгениң чугула айтырылганы үргүлчү чугаалажып, аңаа илерезин четпестери удаа-дараа узуткап турар болза, ол бүдүрүлгениң ажилы каян-даа чедишкениң болур деп чүвени эки ажилдыг партия организацияларының дуржулгазы бадыткап турар.

Хынаар эрге болза, партия организациязында ол бүдүрүлге ажилчыларының, колхозчуларының ортузунга политиктиг кижизидилгелиг ажил күштелдирип чорударын, бүдүрүлгелер күш-ажылдык чаа-чаа арга дуржулгаларын негедериниң хүлээлдип турар. Ынчангаш хынаар эргезин аңаа-ла бөдүүн хыналдага дөмөйлөбөс. Ол болза, партия организациязының бүдүрүлгениң ажил-чорудулазын удуртуп баштаарының бир хеври болур. Ол эргезин чөп боттандырып чорук болза, бүдүрүлгелерде ажил-агый организацияларының чедишкениң болурунун бир кол үндезин болур.

М. ТАДАР-ООЛ,
ВКП(б) Кызыл хооркомунуң секретари.

ВЛКСМ райкомунуң конференциязы

Бо чылдың январьның 5—6 хуннеринде Тоора-Хемге ВЛКСМ-ниң Тоюу райкомунуң беш дугаар конференциязы болуп эрткен.

Конференцияга келзе чогуур делегаттар шупту келген. Конференцияга 4 чүүд айтырылганы чугаалажып шиттирилээн. Отчүстүг үениң иштинде ВЛКСМ райкомунуң чорудул келген ажилының дугайында өтөт илеткелди ВЛКСМ райкомунуң секретари эш Бадарчи кылган. Бир дугаар айтырыгының дугайында конференцияга 18 кижиле санал берип чүве чугаалаан. Ооң дараазында ревизия комиссиязының өтөт илеткелди болган.

Организацы айтырыгы чугаалажырыңче киргеш, ВЛКСМ райкомунуң пленумун 27 кижиле составтыг сонгаан. ВЛКСМ райкомунуң пленумунуң кандидат кезигүүнеринге 5 кижиле сонгаан. Ревизия комиссиязыга 5 кижиле сонгаан.

Конференциядан ВЛКСМ райкомунуң бюрозунга моон адаалда эштерин сонгаан: Бадарчи, Жмак, Ондарай, Галкин, Кунгаа, Дажыжык, Хабарова.

Конференциядан сонгуктач пленум ВЛКСМ райкомунуң бир дугаар секретары эш Бадарчин, ийи дугаар секретары эш Жмак оларны сонгуп бадылаан. ВЛКСМ райкомунуң оргинструктор килдинизин эргелекчизинге эш Ондарайны, школа болгаш пионер килдинизин эргелекчизинге эш Кулакованы, үстү килдинизин эргелекчизинге эш Чистякованы тус-тус бадылаан.

Конференциядан ВЛКСМ-нин область конференциязыга баар төлөөлөргө эштер Бадарчи, Жмак, Барымаа, Монгурак, Хулербен болгаш «Сылдысчыгаш» солунунуң харысалгалыг редактору эш Очур-оол оларны чагыс үн-биле сонгаан.

Т. ТАРЖА.

Комсомолчуларны болгаш аныяктарны өөредир

Улуг-Хем районунуң Сталин аттыг көдээ ажил-агый артелинде комсомолчуларны болгаш аныяктарны политиктиг кижизидилгезиниң айтырыгында ында партия болгаш комсомол организациялары кичээнгей салбай турарлар.

Эрткен өөредилге чылында комсомол организациязының организастааны политбюлүм 8-ле катеп кичээлдээш соксаан турган, а бо өөредилге чылының эгезинде комсомолчуларны болгаш аныяктарны политиктиг өөредилгези шуут организастагымаан.

Колхозта комсомолу болгаш эвилелдин кезигүүнү эвес 50 аяг аныяктар бар. Олар болза, боттарының билинин дендеп-биле өөредилгениң язы-буру хевирлерин болгаш өөренирнин аргаларын тазарыштыр организастап бээрн негеп турарлар.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Кызылдың көдээ районун башкыларының чөвүлел хуралы

Бо чылдың январь 3—4 хуннеринде Кызыл районун башкыларының январь чөвүлел хуралы болуп эрткен. Аңаа 1951—1952 өөредилге чылының бир дугаар чартынын түңнелдери болгаш өөредилге чылының ийи дугаар чартында сорулгаларны дугайында районун улус өөредилге килдинизин эргелекчиз эш Тахватуллин илеткел кылган.

Бо өөредилге чылының бир дугаар чартында районун школалары өөредилге-кижизидилгелиг ажилдарың талазы-биле элээн чедишкениң болган деп илеткелди чугаалаан. Районда 5 чеди чыл болгаш 5 эге школалар ажилдап турар. Бай-Булуң школаның башкызы эш Кислишчына Ээрбекте хемурдаш шахтазында школа башкызы эш Беряева, Кара-Хаак школаның башкылары эштер Волосатова, Шапы, Ээрбекте тыва чеди чыл школының башкылары эштер Хорошилова, Маадыр-оол, Сесерлиг школаның эргелекчиз Деидип болган ол школаның башкызы Шадрина олар боттарының класстарының эки өөредилгелиг болур чоруну чедиң алганнар.

Кара-Хаакта чеди чыл школы (директору эш Шагдыр) бир дугаар чартык чылда эки өөредилгелиг болган. Ол школада өөредилге-кижизидилгелиг ажил бедик дендеде туруп турар. Школада методика каттыжышканы эки ажилдап турар, ында методика булуңу база тургустунган, ол школаның башкылары кичээлдерин бедик дендеде чорудуп турар. Ол школада ада-нелер комитетиниң ажилы база эки тургустунган.

Бо өөредилге чылының бир дугаар чартында районун школаларында пионер организацияларының ажилы элээн эки көргүзүлгени берген. Ээрбекте орус болгаш тыва школаларда пионер ажилы эки түннелдерин көргүзүп турар. Ол шыкаш школага болгаш интернаттарга өөреникчилер ортузунга кижизидилге ажилын чорудар-талазы-биле Ээрбекте,

тыва чеди чыл школының кижизидилгелери эштер Филимонова, Белонцова болгаш Кара-Хаак школының башкызы Тадар олар эки ажилдап турарлар.

Ындыг болза-даа, бо өөредилге чылының бир дугаар чартында багай түннелдер көргүзүп турар школалар болгаш башкылар районда база бар болган. Суг-Бажында школа-ның 162 өөреникчилериниң иштинден 26 өөреникчилер багай өөредилгелиг болган. Ол школаның директору Көргөн-оол кедегер багай ажилдаан. Ол школаның өөредилге-кижизидилгелиг ажилын удуртуп башкарының улуу, харын школа-биле Кызыл хоорай аразына аян-чорук кылларына өйлежиң турган. Көргөн-оол школаның иштинче шуут кибей турган, башкыларың уруктарына олорушпаан, эрткен ийиниң улдууну иштинде ол школага чүгле 6 хун иштинде «ажылдаан».

Ол шыкаш Чедер школаның эргелекчиз Баазаң база кончуг багай ажилдаан. Ооң школында 82 өөреникчилериниң иштинден 19 кижиле багай өөредилгелиг болган. Ынчаарга, Бай-Булуң школаның башкылары Учунак, Манзырева болгаш Чедер школаның башкызы Кришча олар өөредилге чылының баштайгы айларында ажил планы чок ажилдап турганнар болгаш инспекторлар хыналда кылып чедэ бээрде, 1950 чылдагы эрги планирениң ай, хүнүн өскерттип алгаш оозун көргүзүп турган чүүдөр бар.

Өөредилге чылының ийи дугаар чартында үстүндө шыкаш четпестери болдурбас болгаш школаларга өөредилге-кижизидилгелиг ажилдары болгаш пионер ажилын экижидеринче утланган тодаргай хемчеглери башкыларың чөвүлел хуралы айткан.

Чөвүлел хуралдын киржикчилерине бугу делегей байдалының дугайында эш Пресс илеткел кылган.

К. АЛЕКСАНДРОВ.

Кызылдың катогунуң ажилын сегидер

Спорттук кышкы сезону эгезиниң биле кады-ла Кызылдың катогун белеткээр талазы-биле күш-культураның область болгаш хоорай комитеттери элээн ажилдары чогуур өйүндө кылганнар.

Соок эгезээри билек-ле Кызылдың Совет Тываның беш чыл оо аттыг стадионуна каток ажилдап эгезел, аңаа конькиге ынак дыка хөй спортчулары көрүп болуп турган.

Катокту аяктык үезинде эгезээш-ле Кызылдың спорт коллективтеринге болгаш школаларыга коек командыларын болгаш есик секцияларын организастагылаан. 1951 чылдың декабрь айда чамдык командалар элээн белеткенгизин, ыңчангаш бо чылын Кызыл хоорайга эки каток кылгаш чогуур өйүндө аяктыканыга спортчулар өөрүп турганнар.

1951 чылдың декабрьның сөөлүг хүнеринде беш хонук дүргүзүндө үргүлчү хар чаганыдан катоктун кырынга хар элээн кылышпай берген, ыңчангаш ооң сонда аңаа белеткел кылды аргажок апарган. Оон бээр ам ийи неделя аякып турар, а катоктук харын аштаар дугайында кым-даа сагыш салбайн турар-дыр.

Каток спортунуң талазы-биле аныяктарың негеделерин хандырыларынче күш-культураның область болгаш хоорай комитеттери каян кичээнгей салыр ирги?

В. ЧЕМКОВ.

ыңчангаш бо чылын Кызыл хоорайга эки каток кылгаш чогуур өйүндө аяктыканыга спортчулар өөрүп турганнар.

1951 чылдың декабрьның сөөлүг хүнеринде беш хонук дүргүзүндө үргүлчү хар чаганыдан катоктун кырынга хар элээн кылышпай берген, ыңчангаш ооң сонда аңаа белеткел кылды аргажок апарган. Оон бээр ам ийи неделя аякып турар, а катоктук харын аштаар дугайында кым-даа сагыш салбайн турар-дыр.

Каток спортунуң талазы-биле аныяктарың негеделерин хандырыларынче күш-культураның область болгаш хоорай комитеттери каян кичээнгей салыр ирги?

В. ЧЕМКОВ.

Херээженнер активи-биле ажилдаарының дугайында

М. КАЗУНАЙТЕ,
Литваның КП(б) ТК-ның херээженнер ортузунга ажил чорудар килдинизин эргелекчиз.

Херээженнер ортузунга чорудар ажилче большевиктерниң партиязы каян-даа улуг кичээнгейин салып келген. Партия болгаш эш Сталин СССР-ге херээженнер айтырынын шын шиттирлээрин хандырып, ажил-агый болгаш культуру-политиктиг амьдыралдын өзүлдезинге илдепкейлиг киржирин совет херээженнерин мурунунга кызыгаар чокка аякыды берген.

Совет эрге-чагырганың чылдарында херээженнерни социалисттик тургузушкунга хандырынын херээжен Литва ССР-де өзөш эвес чедишкениңер чедип алдынган. 1947 чылда дөмөйлээрге, 1951 чылдың эгезинде республиканың улус ажил-агыйында ажилдап турар херээженнерниң саны каш катап өскөн. Социалисттик чарыштарга кирип турар херээженнерниң саны 2 катап өскөн. Кайда-даа — фабрикаларда, заводтарда, транспортта, аныяк литва колхозтарда совет херээженнер эрес чүткүлдүг ажилдап, кызымак өөренип, техниканы шингээдин эп, боттарының квалификациязын бедидип турарлар. «Кауно удийи» деп бес артыр фабриканың хөй станокчу-стахановчузу, Ленин ордени — Мария Ричкявичене, «Лелия» деп даараныга комбинатының стахановчузу, Литва ССР-ниң Дээди Советиниң депутаты Мартинесе, республикада Социалисттик Күш-ажылды Маадыр атты херээженнерден бир дугаарына алган «Гегуес Прини» деп колхозтук хаан ажаакчызы Стасе Виткене болгаш өске-даа күш-ажылды маадыр херээженнериң аттары Литвада эр-даржаан. Ортук болгаш дээди эртем черлеринде өөреип турар херээженнериң саны улам-на өзүп

турар болгаш олар бедик квалификациялыг тускай эртемниңер болуп турар. Чоокка чедир-ле аңаа ажилчылар болгаш тараачылар турган херээженнер ам ажил-агый, культуру тургузушкунун язы-буру адырларын удуртуп турарлар.

Совет Литвада ажилчы херээженнер политик, ажил-агый болгаш культуру тургузушкунунда улуг күш болу берген. Ынчалза-даа чедишкениңерге оожурган болбас. Совет улустун мурунда турар коммунист тургузушкунун улуг сорулгалары, бүгү делегейге тайбыны хандырынын сорулгалары херээженнерниң политиктиг болгаш күш-ажылчы илдепкейин улам бедидер негеп турар. Ынчангаш херээженнериң бүдүрүлгениң, политиканың болгаш культураның адырларының ажил-чорудулазын хандырып болгаш оларны байлак эргаларын бурну-биле ажыглаар дээш херээженнер ортузунга партия организацияларының ажилын күштелдирери эргежок чугула.

Аныяк совет республика Литваның байдалында партия организацияларының херээженнер ортузунга ажилы улуг ужур-дузалыг болуп турар. Мында кижилериниң, ылангыч мурунда кончуг хожудап калган кезээ — херээженнерниң медеделде капитализмин артышкынары кончуг ханы. Буржуазтыг литва турганының саядарында бисте биче бижиктиг болгаш бижик билбес херээженнер элээн арткан, элээн

хөй херээженнер реакциялыг катокчулуктуң салдарында турар. Эртиниң артышкынары ажил динилээрде херээженнерниң коммунист кижизидилгезиниң талазы-биле республиканың партия организацияларындан хун-бурнуң кызымакай ажилын чорудары негетиниң турган. Ол шыкаш херээженнерниң социалист медеделерин өзүлдезинге, оларны коммунизм тургузушкунунда улуг херээжен кириштирениңе шаптык чедириниң оралдажып турар кулак артышкынары болгаш буржуаз националистың идегеттериниң чимээнишкени-биле эптеш чок демиселди чорудары чугула.

Аныяк республикаларының, оларны иштинде Латвияны онза байдалы чүдөл дээрге, мында херээженнер боттарының эргелерин ам-даа бурну ажиллап чачыккааны, туруп турар албан черлерин ажиллап билбесинде болгаш херээженнер активчилерниң саны хөй эвес болуп турарында. Мынчангаш Литва ССР-де партияны, ол шыкаш профэвилелдериниң, совет организацияларының ажилының методтары херээженнерни политиктиг ажилче чогуур негеделерин чедир хандырыныга ам-даа четпес. Ынчангаш Литваның КП(б) ТК-да, обкомнарында, хооркомнарында болгаш райкомнарында херээженнер ортузунга ажил чорудар тускай килдинизин тургускан. Ол килдинизин черчерин байдалдарына тускай таарыштырган ажилды методтары-биле херээженнерни коммунизм тургузушкунун херээжен хандыктарына партия организастаарына дузалажып турар.

Херээженнер ортузунга ажил чорудар килдинизин тургусканы хөй

масса херээженнер-биле партия организацияларының аразында харылзааны быжыглаарына улуг ролду ойнаан. Ол килдинизин үр эвес уеде ажилдап келген болза-даа, боттарының ажилын шын тургусканы черлерде херээжен кончуг хүндүлелин чедиң алганнар. Ажилчын, колхозчу болгаш бажык ээлери херээженнер оларга боттарының делегерин, комундадарын кирип, олардын чогуур арга сумелерин болгаш дузалары аң турар.

Херээженнер ортузунга ажил-чорудар килдинизин — совет херээженнерин ийи политиктиг кижизидилгезинге, оларны улус ажил-агыйына кириштирениңе, харысалгалыг ажилдарже депшидеринге болгаш оларны күш-ажыл байдалын болгаш чурталгалын экижидеринге республиканың партия организацияларының бирги дузалакчылары. Ынчалза-даа ажилчы чоннарның ортузунда партия, совет, профэвилелдер болгаш комсомол организацияларының нити ажилында херээженнер ортузунга чорудар ажилды эмин эртир аңгылаар болза шын эвес болур.

Ажилды партия комитеттери хун-бүрү болгаш ханымы-биле хабгаар турар болза, херээженнер ортузунга ажил чорудар килдинизин боттарының ажил-чорудулазына профэвилелдеринге, комсомолга, ажилчы чоннарның депутаттарының Советтеринге даянып турар болза, херээженнер ортузунга ажилга эң эки түннелдерин бээр деп чүвени практика көргүзүп турар.

Чоокка чедир бистик республиканыска партия организациялары херээженнер ортузунга ажилды чүгле херээженнер килдинизинче чууйкаап тургулаан таварылгалар турган. ВКП(б) ТК-ның айтышкынын удуртулга болдурган республиканың партия организациязы ол четпестери узуткап турар. Партияның райкомнары, хооркомнары, обкомнары болгаш партия эге организациялары херээженнер ортузунга

ажылче сагыш салып, ол айтырыгы комитеттериниң бюроларына болгаш партия хуралдарына тургузуп, ол айтырыг дугайында үндүрген шиттирлериниң күүселдизин шыгыны хынап турар апарган. Ол чорук херээженнер ортузунга бүгү ажилдын денделип бедидип, ону партияның нити ажилы-биле ханы харылзаштырып турар. Херээженнер килдинизиниң ажилдакчылары, партия — комитеттериниң хун-бурдуеги контролон билдип, боттарының ажил-чорудулазын бодуштуг кылып, оон түннелдерин боттуштугмүчүлүк үнелеп турарлар.

Партия организацияларының херээженнер ортузунга ажилының чедишкениң эргежок чугула аргазы болза, партия организациялары херээжен массалар биле чоошулаштырып турар — хөй саныг херээженнер активин тургузары болур. Хөй саныг херээженнер активчилеринге даянып тургаш, партия организациялары мун-мун ажилчын, тараачын болгаш бажык ээлери херээженнер-биле харылзажыр, оларны негеделерин ханымы-биле өөреип көөр болгаш дүрген хандырып, ол шыкаш оларны ортузунга политиктиг болгаш организастыг ажилды улам күштелдирер аргалары аң турар. Херээженнерниң активи болза, чүгле партия организацияларының херээжен чон-биле харылзааны калбартырыны болгаш быжыгларының чепсез болуп турар эвес, харын партия организациязының хурээлени долдурарын, удуртуп ажилдарже депшидериниң курларыны.

Ажилчын болгаш тараачын херээженнерден активи өстүрүп алырының кол аргазы болза, Советтер болгаш профэвилелдери шыкаш массалыг организацияларын хун-бурдуеги ажилчы оларны кириштирени болур. Тилеткелги коммунист тургузушкунун чоруп турары-биле кады, ажилчы херээженнерниң хийниниң илдепкей чайгылыш чокка өзүп турар. Ол чорук Советтерниң, профэвилел организацияларының сонгудалыг составында илергезин

биле көстүп турар. Чер-чер Советтерниң депутаттарының иштинде херээженнерниң саны улам-на өзүп турар. Чер-чер Советтеринге республикада 9492 херээженнер сонгуткан ийикпе, азы депутаттарың үштүг бир кезинден хөй болуп турар. Эрткен сонгудалга дөмөйлээрге көдээ Советтерниң даргалары херээженнерниң саны ийи катап өскөн. Советтерниң секретарыдериниң хөй кезин херээженнер, профэвилелдериниң херээжен активи калбарып турар. Профэвилелдериниң организацияларының составында амгы уеде 28 муң херээженнер бар, ол болза, эмир чылга дөмөйлээрге 2 катап өскөн. Хөй муң херээженнер ажилчы чоннарның депутаттар Советтериниң үргүлчүниң комиссияларының ажилдарында, фабрика-завод комитеттериниң язы-буру комиссияларында, ол шыкаш профэвилелдериниң область болгаш республика комитеттеринде кирип турарлар.

Совет болгаш профэвилелдериниң ажилдарында кирип турар херээженнерниң активи — улуг ботты-выштыр, хөй-нитичи күш болур. Ону чөп, шын ажиллаар ужурулур. Чамдык профэвилелдер болгаш Советтер органыры херээжен активчилериниң күжүн, аргазын чедир үнелерей, оларны боттарының ажилдарына дузалажып турар. Оон-биле херээженнер активиниң илдепкейи дужактап, ооң кижизидилгезинге шаптык чедирип турар. Херээженнер активини шын удуртуп болза, Советтерге болгаш профэвилелдеринге, эң ылангыч херээженнер ортузунга ажил чорударына үнелеп четпес дузаламчыны чедирер деп чүвени практика көргүскөн. Советтерин болгаш профэвилелдериниң организацияларындан херээженнер активини шын ажиллап, ол организациялар боттарының ажилына херээженнерниң чаа-чаа кезектерин хаара тудуп, оларны политика талазы-биле кижизидип, хөй-нитиниң даалгаларын берип тургаш, өстүрениң чедиң алыры — партия организацияларының хүлээлгези.

ПОЛИТШКОЛАЛАРНЫҢ ПРОПАГАНДИСТЕРИНГЕ ДУЗАЛАМЧЫ

Совет социалистиг ниитилел

Кичээлердин сорулгазы. «Совет социалистиг ниитилел» — деп теманы өөренири совет тургузгунуң капиталистиң тургузгундан үндезин ылгалдын дынакчыларын ханы билип алырынга дузалаар болгаш капитализмниң мурунуга социализмниң улуг артык күштүүн оларга көргүзө.

Кичээлдер чоруп турда, дынакчылар совет ниитилелдин шимчедикчи күштериниң дугайында совет тургузгунуң үндезинери болуп ниитиниң социалистиг өңчүзүнүң дугайында, социалистиг экономиканың планын характериниң дугайында, бистиниң чуртувуста күш-ажылдын организациязының болгаш хуваалдазының принциптериниң дугайында тодаргай билигин алып жүрүлүг.

Өөредилге шактарын хуваары. «Совет социалистиг ниитилел» — деп теманы өөренириңге 12 шакты берип турар. Ол шактарын мынчаар хувааза чогуур:

- 1. Социализм болгаш капитализм 2 шак.
- 2. Социалистиг өңчү 2 шак.
- 3. Планинг социалистиг ажал-агай 2 шак.
- 4. Социалистиг ниитилелде күш-ажыл 2 шак.
- 5. Совет ниитилелдин мораль-политиктиг чагыс-эви. Совет патриотизм 2 шак.

Пропагандистиң чугаазы. «Социализм болгаш капитализм» — деп теманың бирги бөлүүнүң талазы-биле чугааны мындагы чижектиг план-биле чорударын сүмөлээр:

- 1. Социализмниң амьдыралчы күжү.
- 2. Капитализмниң мурунуга социализмниң артык күштүүгү.

Кичээлге белеткенип турар үезинде пропагандист болза, эш Сталинниң бо ажалдарын өөренири: «ВКП(б)-ниң XVI съездинге Топ Комитеттиң политиктиг өткөдү», «Ажал-агайың капиталистиң азы социалистиг системаны» деп бөлүк (Чогаалдар, том 12, арын 317—324), «ССР Эвилелиниң Конституциязын» төлөвилелиниң дугайында» («Ленинизмниң айтырыгы» 11-ги үндүргени).

Чугааны социалистиг тургузгунуң допчу тодаргайлашкындан эгелезе чогуур.

Кижини кижиге мөлчүп дарлаар чорук чок, хөй-хөй салгакчыларын күш-ажылы-биле тургустунган бүгү байлактар чийген-мөлчүкчүлериниң бөлүүнө эвес, харын ажалчы чонга хамаарып турар шак ындыг ниитилелдин дугайы кижилер чүс-чүс чылдарда сактып бодап чораннар. Шак ындыг ниитилелди совет кижилер большевиктер партиязының уурдулгазы-биле революцияның улуг генийлери Ленин болгаш Сталинниң башталгазы-биле бир дугаарында тургускан.

Социализмниң денээр чүве чок улуг күжү тайбың тургузушкунуң чылдарында-даа, немец-фашисттерге эжелекчилерге удуз Ада-чурттуң Улуг дайынын үезинде-даа тодаргай бүзүрелдин-биле илерээн деп чүвени пропагандист айтыр.

Кажан капиталистиг чурттарының экономиказы чангыс черге таптап турган үеде, дайын мурунда чылдарда совет экономиканын хөгжүлденин бедик темпилери болза, капитализмден социализмниң артык күштүүн чугаалап турар. Шак ындыг денээшкниге саннарлыг материалдарны пропагандада ВКП(б)-ниң XVIII съездинге эш Сталинниң илеткелинден тып ап болур. («Ленинизмниң айтырыгы» арын 577).

Эш Сталинниң ол илеткелинде көргүскен саннардан алгаш көөргө, ол үеде капиталистиг чурттарының экономиказы 1939 чылда барык-ла 1913 чылдын денкелинде артышкан турганы, ССРЭ-ниң үлетпүрү ол денкелди тос катап ашканы тодаргай. Социализмниң күчүлүг күжү бодунуң илгерилээшкенин оортан тыпкан.

Совет социалистиг ниитилелдин артык күштүү чоруу Ада-чурттуң Улуг дайынын чылдарында гитлерлиг Германияны болгаш империалистиг Японияны ашкан бүгү делегейге төөгүлүг тийгелденин чедип алырын совет улуска хандырган.

Дайын сөөлүндеги чылдарда большевик партиянын уурдулгазы-биле чедип алган чедикшиңер социалистиг тургузгунуң күжүн болгаш күчүзүн база катап көргүзүп турар. Дайын сөөлүндеги беш чылды күүсеткениниң түндүгүлүг дугайында ССРЭ-ниң Курплан чериниң болгаш ССРЭ-ниң Топ Статистика Эргелелинин дынакчылардан чамдык саннарын пропагандада мааза көргүсө чогуур.

Капиталистиг чурттарда ажалчы чоннарын амьдырал байдалының денкел чыл келген тудум-на кудулап, массаларнын яларал-түрегдели

өзүп турар үеде, Совет Эвилелинде улустун чаагай байдалы үзүктөл чок бедип турар, бо дугайын национал орулганын өзүлдө, ажалчыларнын болгаш албан хаакчыттарнын орулгаларының, ол ышкыш колхозчуларнын орулгаларының өзүлдөз херектеш турар.

Совет ниитилел тургузуу болза, совет эвес кандыг-даа ниитилел тургузуунга бодаарга ниитилелди организастарының эң эки хевири, совет социалистиг ниитилел делегейде эне мураакчы ниитилел болур деп түннелге дынакчыларны пропагандада чедирер.

Улус массаларнын эрге-ажынынга удуз үндезинден өзжээниңг капиталистиг тургузгундан ылгалдыг социализм болза, өзүлүг улусчу тургузуг болур.

Оон ынай, капитализмниң мурунуга социализмниң үндезин артык күштүүгү чоруун пропагандада допчузу-биле тайылбырлаар. Капиталистиг чурттардан ылгаштар Совет Эвилелинде мөлчүкчү ажалчыларнын эрге-чагыргазы дүжүрткөн болгаш ажалчыларнын эрге-чагыргазы-биле, хоорайнын болгаш келээниң ажалчы чонунуң эрге-чагыргазы-биле ол солдунган. Бүдүрүлгенин чепсек херексели—фабрикалар, заводтар, чер болгаш өске-даа чүлдөр—мөлчүкчүлөргө эвес, харын улуска хамаарып, бүгү улустун ажалгалында болуп турар. Социалистиг ниитилелде бүдүрүлгенин хөгжүлдө капиталистиг чурттардааы ышкыш план чок болгаш корум-чурум чок эвес, харын план өзүлгөрүп чоруп турар, ССРЭ-де бүдүрүлгенин хөгжүлдө болза, ажалчы чонунуң материалдыг болгаш культурулуг денкелин үзүктөл чок көдүрениңге ажалчы болуп турар.

Социализм чурттуңда национал орулганын хуваалдазы буржуаз ниитилелдээзи ышкыш мөлчүкчүлерин байырынга эвес, харын ажалчы чонунуң хергелденин хандыраарын болгаш бүдүрүлгенин улам ынайгы өзүлденин эрге-ажынынга кирип турар. Бистин планинг, организастыг ажал-агайымыс капитализмниң чаптал чок эдеринчилери болур эконом кризистерин болгаш ажал чок болур чорукту билбес. Бүдүрүлгенин чепсек-херекселинге хуу өңчү түрүтүндүрүп турар кижини кижиге мөлчүп чорук Совет Эвилелинде чок, социалистиг ниитилелде ажалчы чон болуңга, бодунуң социалистиг Ада-чуртунуң чаагайжылгазынга ажалдап турар.

Чугааны түннелде пропагандист болза, социализм дээрге, өзүлүг улусчу тургузуг ол деп түннелди кылар. Ынчангаш коммунист партиянын уурдулгазы-биле, улуг Сталинниң башталгазы-биле коммунизмге чоруп орап бистин Төрөн чуртувустун экономниг күчү-шыдалын быжыглаарынга совет кижилер кызымаккай ажалдап турарлар.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

Чугаа чоруп турар үеде пропагандист политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 46 арын ажалгалары чугула.

тарда ажалчыларнын күш-ажылының болгаш амьдыралының аарберге байдалдарынын дугайын чугаалавышкан, совет парлаганын материалдарын, уран-чогаал литератураларын ажалгалары чугула.

Беседаның кол сорулгазы болза, капиталистиг системаның мурунуга бистин ажал-агайымыстың социалистиг системаның артык күштүүгү чоруун дынакчылар ханы билип алган турары болур.

Пропагандистиң чугаазы. «Социалистиг өңчү» — деп теманың ийи бөлүүнүң талазы-биле чугааны мындагы чижектиг план-биле чорударын сүмөлээр:

- 1. Социалистиг өңчү — совет тургузгунуң үндезини.
- 2. ССРЭ-де социалистиг өңчүнүң ийи хевирлери.
- 3. Социалистиг өңчүнүң камгалаары болгаш ону көвүдери — совет кижиге бүрүзүнүң ыдыктыг хүлээлгези.

Чугаага белеткенип турар үезинде пропагандист болза, эш Сталинниң мындагы ажалдарын өөренип алыр: «Бирги беш чыл планынын түннелдери» VII бөлүүн (Чогаалдар, том 13, арыннар 206—212), «ВКП(б) ТК-нын ажалының дугайында» VII бөлүүн (Чогаалдар, том 13, арыннар 306—310), «ССР Эвилелиниң Конституциязын» төлөвилелиниң дугайында», («Ленинизмниң айтырыгы» 11-ги үндүргенинде).

Бүдүрүлгенин чепсек-херексели кымга хамаарып турарының дугайында айтырыг кандыг-даа ниитилелдин тургузуунуң тодаргайлашкыныга кандыг ужуздузалыг болуп турарын чугаанын эгезинге пропагандада тайылбырлаар. Бүдүрүлгенин чепсек-херекселинге хуу өңчү турда ол болза, кижини кижиге мөлчүп чорукту чепсээ болур, ынаарга бүдүрүлгенин чепсек-херекселинге ниитиниң өңчү турда ол бүгү ниитилелге бараан болур.

Совет ниитилелге кижини кижиге дарлап мөлчүп чоруктуң туруп шыдаар аргазы чок.

ССРЭ-ниң экономниг үндезин болза, ажал-агайың капиталистиг системанын узуктаанынын, бүдүрүлгенин чепсек-херекселинде хуу өңчү солаанынын болгаш кижини кижиге мөлчүп дарлаар чорукту узуктаанынын түннелде балдыкатынган ажал-агайың социалистиг системаны болгаш социалистиг өңчү болуп деп Сталинниң Конституцияда чугаалап турар. Бүгү совет ниитилелде бүдүрүлгенин чепсек-херексели ниитиниң болуп турар. Ынчангаш ол кижини кижиге дарлап мөлчүп чоруктуң чепсээ болуп шыдаваар.

Капиталистиг чурттарда бүдүрүлгенин чепсек-херекселинге тергидеп турар хуу өңчү хөй-хөй миллион ажалчыларнын болгаш тараачыларнын күш-ажылы-биле тургустунуп турар, оон мөлчүкчүлөр боттарынын байырынга ажаллап турар.

Совет ниитилелде тергидеп турар социалистиг өңчү ажалчы чоннарын чаагай чоруунуң өзериңин үндезин болуп турар. Долуз-биле ажалчы чоннарын болуп турар, ССРЭ-де национал орулганын өзүлдө болза, ажалчы чонунуң материалдыг байдалынын үргүлүг экижилгези-биле болуп турар. Чижээ, 1950 чылда ССРЭ-ниң национал орулгазы 1949 чыл-биле денээрге 21 хуу өскөн, ынаарга дайын мурундагы 1940 чыл-биле денээрге 64 хуу өскөн. Ажалчыларнын болгаш албан хаакчыттарнын база тараачыларнын орулганын 1950 чылда 1949 чыл-биле денээрге 19 хуу ашкан болгаш 1940 чыл-биле денээрге 12 хуу көвүдүэн.

ССРЭ-ниң ажалчы чоннары боттарынын материалдыг болгаш культурулуг хергелдерин хандыраарында 1950 чылда национал орулганын 74 хуузуң алганнар, а национал орулганын оон арктан 26 хуузу социалистиг бүдүрүлгенин калбаргырынга база ниити күрүнө болгаш хөй-ниитиниң өске-даа хергелдерин кирери-биле коорунениң, колхозтарын болгаш кооператив организастарынын эргезинге арктан.

Ажалчы чоннарын материалдыг байдалынын экижээни ажалчыларнын болгаш албан хаакчыттарнын ажал-төлөвилерин өскөндө, колхозчуларнын орулгаларынын көвүздөниңден, калбак хергелденди барааннарын өрткерттерин чингээниңден илереп турар. Ажалчы чоннар күрүндө социал камгалал талазы-биле дузаламчыларны болгаш төлөвилериниң социал хандырылга талазы-биле пенсиян, санаторийлерге, дыштанар багычтарга болгаш урутарын албан черлеринге халас болгаш чингелдеги пүткөкчаларын, халас эмнеге дуза-

ламчызын, күрүндө төлөп турар шөлөз шалыны болгаш өске-даа төлөвилерин, чингелдерин ап турар. Хөй уруглуг болгаш бот-незер дузаламчыларны ап турарлар, ажалчы чонну бүдүрүлгө талазы-биле өөдеринге болгаш мергежил бедиринге холбашкан чарыгдалдарын күрүнө бодунга ап турар. 1949 чылда чон күрүндө бо айткан төлөвилерин болгаш чингелдерин 110 миллиард ажал түңгө алган, тодаргайлаарга 1940 чылдындан үш катап хөйну 1950 чылда 120 миллиард ажал түңгө алган.

Совет күрүнени күчү-шыдалын күштелдиреринге, ниитиниң өңчүзүн камгалаарына, хөгжүдеринге болгаш көвүдериңге ажалчы чон бүрүзү ханы сонургалдыг, социалистиг өңчүнү оорлап хоралаар кандыг-даа оралдажышкыны социалистиг ниитилелдин үндезиниң бодунга шуут халдаан оралдажышкындыр деп көргөш, совет күрүнө шыныгы ялалат турар. Ниитиниң социалистиг өңчүзү ыдыктыг болгаш дээп халдап болбас.

Оон ынай, пропагандист социалистиг өңчүнүң ийи хевирлериниң дугайын чугаалаар: күрүнө өңчүзү (бүгү улустун байлаа) болгаш колхоз-кооператив өңчүзү (тус-тус колхозтарын болгаш кооперация каттыжышкынынын өңчүзү). Өңчүлөрүн ол хевирлериниң тывылганынын оруун, ынаарга күрүнө болгаш колхоз-кооператив бүдүрүлгелериниң аразында ылгалды тайылбырлааш, пропагандист ол өңчүлөрүн ниити үндезиниң дынакчыларга айтыр. Ол үндезин чүдөл дээрге, ол бүдүрүлгелерде бүдүрүлгенин чепсек-херексели ниитиниң өңчүзү болуп турар, оларнын ажалдыкчалары ниити ажал-агайында кады ажалдап турар, оларнын күш-ажылын демги-ле чангыс-аай социалистиг принцип-биле чарыгдалып күш-ажылынын сынын болгаш шынаары барымдаалап төлөп турар, ол бүдүрүлгелерин кайызы-даа бүгү совет ниитилелдин эрге-ажыктарына, улус ажал-агайынын чангыс-аай планынга дүүштүр ажалдап турар.

Чугаа чоруп турда дынакчыларнын кичээлдерин социалистиг өңчүнү бүгү хемчеглер-биле камгалаарының болгаш быжыглаарынын чугулазынче угландылар херек.

Политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 43 арын чугаага ажалгалары чугула.

Социалистиг өңчүнү камгалаары болгаш көвүдери дээш совет кижилерниң кызымаккай күш-ажалчы демиселдин көргүскөн В. Закурткенин «Плавучая станция» деп романын чугаага пропагандада ажаллап болур.

Бот-кичээл ажалынга онаалга. «Социалистиг өңчү» — деп теманың ийи бөлүүн (өөредилге номуңуң 198—203 арыннарын) номчурун дынакчыларга пропагандада сүмөлээр.

Беседага айтырылгар. «Социалистиг өңчү» — деп бөлүктүн талазы-биле беседаны мындагы чижектиг план-биле чорудуп болур:

- 1. Совет социалистиг ниитилелдин экономниг үндезин чүү болуп турары?
- 2. Совет ниитилелде социалистиг өңчүнүң кандыг ийи хевирлери бары?
- 3. Ниитиниң өңчүзүн камгалаары болгаш көвүдери чүге эргежок чугула?

Беседа чоруп турда дынакчылар социалистиг өңчүнүң ролунуң дугайын чугаалаар, бистиниң чуртта социалистиг өңчүнүң ийи хевирлериниң бар болуп турары чүнү-биле холбашканы деп чүвени көргүзөр.

Ниитиниң социалистиг өңчүзүн өстүрер болгаш көвүдери дугайында ажалчы кижиге бүрүзү бодунуң сагыш салышкынын практикага, херек кырынга канчаар илередиң болуру дээр дугайында айтырыг дынакчыларын кичээлгейиниң «өвүнге турзун дээш беседаны пропагандада углап-шигээр. Күш-ажалдын стахановчу бедик бүдүрүкчүлүүнүң, ниитиниң социалистиг өңчүзүне совет патриотчуларын сагыш човангырынын чижектерин беседа чоруп турда көргүзүп болур.

Беседага белеткенип тургаш, бүдүрүлгенин кол фондурларын өзүлдөниң, оон продукция бүдүрүп үндүрериниң өзүлдөниң диаграмманы, материалдарын, электри күжүн камнаары, дери-херекселерин болгаш өскелерин-даа улам ылаптыг хайгаарал көөрү күрүңгө чүнү берип болуру деп чүвени көргүзөр. Социалистиг өңчүнү быжыглаарынын дугайында, бистиниң чурттуң ажал-агайынын күчү-шыдалын улам ынай өстүрер дугайында ажалчы чоннарын сагыш салышкынын ужуз-дузанын дынакчылар боттары тодаргай чижектерге көргүскөн турары чугула.

Пропагандистиң чугаазы. «Планын социалистиг ажал-агай» — деп теманың үшкү бөлүүнүн талазы-биле чугааны мооң адаанда чижек планын барымдаалап чорударын сүмөлээр:

- 1. Совет экономиканың планын характерини.
- 2. ССРЭ-ниң улус ажал-агайын планнаары.
- 3. Күрүнө планнарын күүседиринге ажалчы массаларнын болгаш социалистиг чарыштыг ролу.
- 4. Күрүнө бюджетин.

Пропагандист бүгү үлетпүр бүдүрүлгелерде, совхозтарда болгаш МТС-терде, колхозтарда бүдүрүлгенин бүгү чепсек-херекселери ниитиниң өңчүзү болур деп айтырылган чугааны эгелээр. Кижиге төрелтенин төөгүзүңгө көстүп көрбөзү организастыг, планын, социалистиг ажал-агайын совет улус тургускан. Ол ажал-агай бүдүрүлгенин анархиязын билбес, капитализмниң чалаш чок бедирчилери болгаш бүдүрүлгенин чепсээде хуу өңчүнүң тергидээшкени-биле холбашкан эконом кризистеринден болгаш ажал чок чоруктан хостуг.

Бүдүрүлгенин анархиязы тергидеп турар, каш борбак банкирлерин болгаш фабриканттарынын эрге-ажыктарын улустун эрге-ажыктарында бедик тургузуп турар капиталистиг ниитилелге ажал-агайын планын чорударын бодаан-даа херээ чок.

Оон ынай, пропагандист болза, социалистиг планнашкынын дугайында айтырыгы шилчир. Совет экономика улус ажал-агайының бүгү ажалдарын хаара тудуп турар чангыс-аай күрүнө планынын үндезинге хөгжүп турар. Бистин улус ажал-агай планын чугула-чугула соруларын пропагандада тайылбырлаар: ниитиниң байлаан көвүдериң, ажалчы чонунуң амьдыралынын материалдыг болгаш культурулуг денкелин чайгылаш чок көдүрерин, ССРЭ-ниң хамаарышпас чоруун быжыглаарын болгаш камгалаарын шыдалын күштелдирерин тайылбырлаар. Пропагандист дайын сөөлүндеги беш чылдын чижээне бо айткан үш сорулгалар канчаар күүсетингенин тайылбырлаар.

Күрүнө планнарын канчаар чогаалдырып, бүдүрүлгелерин болгаш колхозтарын бүдүрүлгө планнарын чогаалдырып канчаар эртин турарын пропагандада чугаалаар.

Совет социалистиг ниитилелдин улус ажал-агайының планын улус ажал-агайының мурунуга сорулганы — бистин чуртка коммунизм тургузарын, большевик партияның политиканын илередиң турар. Пропагандист 1946 чылдын февраль 9-та сорулгалар мурунуга эш Сталинниң төөгүлүг чугаазын дынакчыларга сагылдырар, ажалчы чонунуң улуг баштыңчызы болгаш башкысы коммунизмдин материалдыг сурун тургузарынын канчаар-даа аажок улуг программанын ол чугаага айткан.

Эш Сталинниң генийлиг айтышкыларын күүседир социализмден коммунизмге шилчиринге шилтирип ужуз-дузалыг. Ол шилчиринге боттандыраарын чугула чүдү болза, дайын сөөлүндеги беш чылдын чедикшиңиниң күүсеткени болур.

Бистиниң планнарымыс коммунизмниң тийгелгези дээш демиселе ажалчы чонну мобилизастарының күчүлүг чепсээ болур деп пропагандада демделгээр. Социалистиг планнашкы болза, бүгү улустун социалистиг чарыгынга, бодунуң илгерилээшкенин тып турар, массаларнын идеялгын, чогаалкыны ажал-чорудулазынга даанып турар.

1931 чылдын июнь 23-те ажал-агайыларнын чөвүлө хуралында эш Сталин бүдүрүлгө планы «миллион-миллион кижилерниң дириг болгаш практиктиг ажал-агай» Бистин бүдүрүлгө планын чангыс боттуу чаа чуртталганы чалаан турар миллион-миллион кижилер ол-дур. Бистин программанын боттуу — ол дириг кижилер-дир, силер-биле бистер бис, күш-ажылга бистин күзөл сорувус, чаа өзү-биле ажалдарынга бистин беленивис, планын күүседиринге бистин шилтириңиз-тир» деп чугаалаан. (И. В. Сталин. Ленинизмниң айтырыгы, он бирги үндүргени, арын 349). Эш Сталин — ол шыларангай сөстериң дынакчылар эки сактып алган, боттарыңа чогуур практиктиг түннелдерини кылың дээш пропагандада орадажыр ужурул. Күрүнө планнарын ажал болгаш долур күүседир дээш демиселе совет кижиге бүрүзүнүң инициативанын дугайын чугула бодалга дынакчыларны пропагандада ындыг арга-биле чедирер.

Күрүнениң улус ажал-агайынын планнары-биле бодунуң бүдүрүлгелерин болгаш колхозтарын бүдүрүлгө планнарын харылазын дынакчылар шигээдип алган турары чугула. Өске бүдүрүлгелериниң үлетпүрүн болгаш келээ ажал-агайының өске адыларын ажалы, ол бүдүрүлгелден, продукция үндүрериниң планын ол күүсеткениден канчаар хамаарып турары деп чүвени тодаргай чижекке көргүсө чогуур.

Ажал-агайының совет системаның күрүнө бюджетин кандыг улуг ролду ойноп турарын пропагандада тайылбырлаар, база капиталистиг күрүнелерин бюджеттеринден оон үндезин ылгалын көргүзөр. Бисте-даа, капиталистиг чурттарда-даа күрүнө чарыгдалдарының уг-шининиң характеристиказына өөредилге номуңун материалдарында аныктап 1950 чылдын март 9-та сорулгалар мурунуга эш Маленковтун чугаазында айткан, АКШ-тын бюджетиниң характеристиказын көргүзөр.

Улус ажал-агайын планын чорударының талазы-биле ССРЭ-ниң дуржулгазы улус демократиязынын чурттарынын чедикшиңиниң хөгжүрүңгө кандыг улуг ужуз-дузалыг болганы деп чүвени чугаага көргүзери эргежок чугула.

Чугаа чоруп турда пропагандада болза, политшколага көргүзүлүг өөредилге херекселериниң Альбомуңуң 44 арын ажалгалар. С. Бабаевскийниң «Алдын сылдыстың эйлекчи» болгаш А. Коженинковтун «Дириг суг» деп романындан чижектерин база көргүзүп болур.

Бот-кичээл ажалынга онаалга. «Планын социалистиг ажал-агай» — деп теманың үшкү бөлүүн (өөредилге номуңуң 203—211 арыннарын) номчурун дынакчыларга пропагандада сүмөлээр.

Беседага айтырылгар. «Планын социалистиг ажал-агай» деп бөлүктүн талазы-биле мындагы чижектиг айтырыгыны дынакчылар-биле чугаалайып болур:

- 1. Социалистиг планнашкынын сорулгалары кандыгы?
- 2. Капиталистиг ажал-агай чүгө планын болуп шыдаагы?
- 3. Тус-тус бүдүрүлгелериниң, совхозтарын, МТС-терин болгаш колхозтарын, тус-тус ажалчыларын болгаш колхозчуларын план күүседир чоруун ниити күрүнениң планын боттандыраарынга кандыг ужуз-дузалыгы?

Күрүнө бюджетин ажал-агайының совет системаның кандыг ролду болганын, база капиталистиг чурттарынын бюджеттеринден оон ылгалы чүдөл?

Беседага дынакчылар социалистиг планнашкынын сорулга-бодалгаларынын дугайын чугаалаар, капиталистиг чуртталга ажал-агайын планнашкыны чүгө болдумазы көргүзөр ужурул. Чугаалажышкын чоруп турда дынакчылар планын күүседиринге массаларнын инициативанын болгаш чогаалкы чоруунуң ужуз-дузалынын дугайында чугаалаар.

<

